

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka, soudkyně Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a soudce JUDr. Bc. Kryštofa Horna ve věci

žalobce: **R. K.**, narozen X
státní příslušník X
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2022, č. j. OAM-31974-21/ZM-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žalobcovu žádost o prodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty a dobu platnosti zaměstnanecké karty neprodloužil, neboť žalobce byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu.
2. Žalobce proti napadenému rozhodnutí podal žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a domáhá se jeho zrušení.

3. Namítá, že žalovaný vycházel pouze z formálních náležitostí, aniž by se zabýval osobou žalobce, jeho osobními záležitostmi, rodinnou a pracovní situací a nezohlednil, že je státním příslušníkem Ukrajiny, kde probíhá válečný konflikt. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se objevují zmínky o přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky, ačkoli za tento přečin žalobce nebyl odsouzen. Žalobce nepochybně, že byl odsouzen za přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a že mu byl uložen peněžitý trest a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu jednoho roku. Žalobce však peněžitý trest zaplatil, a je proto zahlazen. Je pravda, že v rejstříku trestů je stále vyznačen trest zákazu činnosti. Řádově v několika měsících ale žalobce může požádat o podmíněné upuštění od výkonu zbytku tohoto trestu. Žalobce nebyl odsouzen za žádný trestný čin násilné povahy či majetkového charakteru. Byť nechce protiprávní jednání bagatelizovat, měl k tomu žalovaný přihlídnout.
4. Žalovaný také nezohlednil, že žalobce žije v České republice od 1. 10. 2018 s manželkou, které byla prodloužena platnost zaměstnanecké karty. Také se jim narodil syn, žalobce zde řádně pracuje, odvádí daně, s manželkou si pořídili byt na hypotéku, kterou řádně splácí. Žalobce se nemá kam vrátit, neboť na Ukrajině v místě jeho bydliště není bezpečno kvůli válečnému konfliktu. I kdyby se na Ukrajinu mohl vrátit, nemůže v České republice zanechat manželku a dítě a na Ukrajině bybyli ohroženi na životě. Žalovaný sice žalobce pozval k prostudování spisového materiálu. Žalobce však dostatečně nechápal, co vše by měl udělat, navíc u českého textu přece jen žalobci delší dobu trvá, než jej pochopí z důvodu určité jazykové bariéry, tlumočnicka neměl, a proto námitky, které by se nabízely podat již v řízení před žalovaným, žalobce uplatňuje až v žalobě.

Vyjádření žalovaného a žalobcova replika

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že jednáním žalobce byl nepochybně naplněn důvod pro zamítnutí žádosti o prodloužení zaměstnanecké karty. Žalobce byl s podklady před vydáním napadeného rozhodnutí řádně seznámen dne 21. 11. 2022, žádné vyjádření k podkladům však nezaslal. Bylo plně na žalobci, aby v případě, že řádně neovládá český jazyk, k tomuto úkonu přizval tlumočnicka, zvláště věděl-li o něm dopředu. Šlo navíc o řízení o žalobcově žádosti, bylo tedy v jeho zájmu snažit se porozumět obsahu spisového materiálu, jehož součástí nadto nebylo nic, co již sám neměl k dispozici, resp. je vyloučeno, že by nepoznával trestní rozsudky vydané v jeho věcech. Žalobce zjevně porozuměl výzvě správního orgánu, aby využil práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, neboť se za tímto účelem dostavil k žalovanému.
6. K naplnění důvodu pro neprodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty dojde už tím, že cizinec je pravomocně odsouzen pro spáchání úmyslného trestného činu. Není rozhodné, zda žalobce trestný čin spáchal jako cizinec, který na území pobývá s manželkou a synem, a že platí daně a hypotéku. Rozhodný není ani dopad tohoto rozhodnutí do žalobcova soukromého či rodinného života. Žalovaný si je vědom závazků plynoucích z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Bylo však na žalobci, aby sdělil důvody, proč by i přes dvojí odsouzení za spáchání úmyslného trestného činu měl žalovaný jeho žádosti vyhovět. Měl tedy zejména namítnout nepřiměřenost dopadů rozhodnutí a tvrdit konkrétní skutečnosti, v nichž nepřiměřenost spatřuje. Žalobce se však o soužití se ženou a dítětem zmínil až v žalobě. Neuvedl ani jejich jména, ta musel žalovaný zjišťovat dodatečně. Žalobcova manželka na území pobývá na základě zaměstnanecké karty, její pobytové oprávnění je tedy samostatné a může na území setrvat se synem i nadále. Žalovaný nepopírá, že to pro žalobcovu manželku může být obtížné, je to ale žalobce, kdo se dopustil úmyslného

trestného činu a nerespektoval odsuzující rozsudek, který mařil porušením zákazu činnosti. Napadeným rozhodnutím není žalobci zakazován další pobyt na území. Žalovaný si je vědom probíhajícího ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, nicméně zaměstnanecká karta není pobytovým oprávněním, které je primárně cíleno na situace, kdy cizinci brání v návratu situace v zemi původu. Žalobce má možnost získat dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území. Je sice pravdou, že podmínkou pro udělení tohoto víza je trestní záchovalost, nicméně pro její uplatnění je nutno posoudit přiměřenost. A zde bývá váženo právě nebezpečí veřejnému pořádku, které cizinec kvůli trestné činnosti představuje, s nebezpečím, které cizinci hrozí v případě návratu. V případě méně závažných trestných činů bývá obvykle shledáno neudělení tohoto víza nepřiměřeným a vízum je nakonec uděleno. Držitel tohoto víza má také možnost získat za zvýhodněných podmínek rozhodnutí o povolení k zaměstnání a nic mu nebrání též například v provozování živnosti.

7. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.
8. Žalobce v replice k tvrzením žalovaného ohledně možnosti získání víza za účelem strpění pobytu na území uvedl, že napadené rozhodnutí je tím pádem „nadbytečným úředním mechanismem“, neboť zamítlo žalobcovu žádost o prodloužení zaměstnanecké karty, ačkoli nakonec by žalobce s největší pravděpodobností vízum obdržel a rovněž získal pracovní povolení. Žalobce si je vědom, že měl v řízení vyvíjet více aktivity, nicméně jeho situace je poměrně svízelná, neboť je cizincem pocházejícím ze země, která je ve válečném konfliktu. Takový cizinec má komplikované možnosti, jak komunikovat s příbuznými a známými a suverénně vystupovat před správními orgány, které rozhodují o jeho potenciální existenční likvidaci. Žalobce zopakoval, že protiprávní jednání nechce bagatelizovat, avšak peněžitý trest uhradil a trest zákazu řízení nyní dodržuje. Nadto jde o trestnou činnost, která má nižší společenskou nebezpečnost. Návrat žalobce s rodinou na Ukrajinu je fakticky nemožný. Žalobce žádá, aby soud přihlédl k tomu, že i v případě zamítnutí žaloby by žalobce stejně dosáhl legalizace pobytu v České republice. Šlo by tak pouze o „zátěž“ na straně žalobce a správních orgánů.

Skutečnosti plynoucí ze správního spisu

9. Žalobce dne 3. 5. 2022 požádal o prodloužení doby zaměstnanecké karty. Žalovaný za účelem posouzení žádosti vyžádal dne 8. 6. 2022 opis a výpis z evidence Rejstříku trestů a zjistil, že v nich figuruje záznam o odsouzení žalobce pro trestný čin. Žalovaný proto u Obvodního soudu pro Prahu 5 vyžádal rozhodnutí o žalobcově odsouzení. Tím je trestní příkaz ze dne 20. 4. 2021, sp. zn. 19 T 47/2021, kterým Obvodní soud pro Prahu 5 uznal žalobce vinným tím, že dne 10. 3. 2021 v 17:30 hod. na ulici Slivenecká 1148/4a, Praha – Hlubočepy řídil osobní motorové vozidlo tov. zn. Mercedes, RZ X, ačkoli věděl, že před jízdou požil alkohol, kdy byl podroben dvěma zkouškám na alкотesteru Dräger 7510 výr. č. ARHD-4236, přičemž mu bylo v čase 17:28 hod. naměřeno 1,46 promile alkoholu v dechu a v čase 17:33 hod. 1,30 promile alkoholu v dechu a následně v čase 19:52 byla v jeho krevním séru zjištěna přítomnost alkoholu o koncentraci 0,96 promile, přičemž znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, byla stanovena hodnota v rozmezí 1,25 g/kg – 1,45 g/kg hladiny alkoholu v krvi v době zastavení při řízení motorového vozidla, tudíž se nacházel ve stavu vylučujícím způsobilost k bezpečnému řízení a ovládání motorového vozidla, neboť jeho psychosenzomotorické funkce byly natolik ovlivněny, že musel být minimálně srozuměn s tím, že není schopen bezpečně ovládat motorové vozidlo, tedy ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, vykonával činnost, při které by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.

Tím spáchal přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), a byl odsouzen k peněžitému trestu ve výměře 30 000 Kč a dále mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel v trvání 18 měsíců.

10. Vyrozuměním ze dne 24. 6. 2022 (doručeným žalobci dne 29. 8. 2022) žalovaný žalobci sdělil, že se může seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Dne 3. 11. 2022 žalovaný opětovně vyžádal opis a výpis z evidence Rejstříku trestů a zjistil, že v nich figuruje další záznam o odsouzení žalobce pro trestný čin. Žalovaný obdržel od Okresního soudu v Mladé Boleslavi trestní příkaz ze dne 18. 7. 2022, sp. zn. 3 T 100/2022, kterým byl žalobce uznán vinným, že dne 6. 7. 2022 kolem 15:42 hodin řídil po silnici č. I/38, v úseku km 17 ve směru na obec Kosmonosy, okres Mladá Boleslav, v nedovolené rychlosti nejméně 99 km/h, osobní motorové vozidlo zn. Audi A6, RZ X), přesto, že trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 20. 4. 2021, sp. zn. 19 T 47/2021, který nabyt právní moci dne 5. 5. 2021, mu byl uložen mimo jiné trest zákazu činnosti řízení motorových vozidel na dobu 18 měsíců, který dosud nevykonal, čehož si musel být vědom, tedy mařil výkon rozhodnutí tím, že vykonával činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána, čímž spáchal přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku a byl odsouzen k peněžitému trestu ve výměře 30 000 Kč a současně mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel ve výměře jednoho roku. Z výpisu z evidence Rejstříku trestů vyplývá, že peněžitý trest žalobce uhradil dne 23. 8. 2022.
11. Dne 21. 11. 2022 žalovaný žalobce opětovně vyrozuměl o možnosti seznámit se s podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se k nim (vyrozumění žalobce převzal osobně 21. 11. 2022). Žalobce této možnosti téhož dne využil. Do protokolu žalobce uvedl, že se k podkladům po poradě vyjádří písemně do 7 dnů. Žádné vyjádření ale nepodal.
12. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí. V něm odkázal na trestní příkaz Okresního soudu v Mladé Boleslavi a konstatoval, že žalobce byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu a toto odsouzení dosud nebylo zahlazeno. Jsou proto naplněny podmínky pro neprodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty podle § 44a odst. 11 ve spojení s § 46e odst. 1 a § 37 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 274/2021Sb. (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

Posouzení žaloby

13. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rozsahu a mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl bez jednání, neboť byly splněny podmínky § 51 s. ř. s. – žalobce s tímto postupem souhlasil výslovně, žalovaný implicitně.
14. Žaloba není důvodná.
15. Podle § 44a odst. 11 zákona o pobytu cizinců ministerstvo platnost zaměstnanecké karty neprodlouží, nesplňuje-li cizinec podmínky uvedené v § 42g odst. 2 písm. a), b) a c), § 42g odst. 3 větě první nebo v § 42g odst. 4 anebo je-li důvod pro zahájení řízení o zrušení platnosti zaměstnanecké karty (§ 46e).
16. Podle § 46e odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že žalovaný zruší platnost zaměstnanecké

karty mimo jiné z důvodů uvedených v § 37 téhož zákona. Podle § 37 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona žalovaný zruší platnost víza k pobytu nad 90 dnů (a na základě odkazu v § 46e odst. 1 též zaměstnaneckou kartu), jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu.

17. Soud souhlasí s žalovaným, že hypotéza posledně citovaného ustanovení byla v případě žalobce bezpochyby naplněna, neboť byl trestním příkazem Okresního soudu v Mladé Boleslavi pravomocně odsouzen za úmyslně spáchaný trestný čin.
18. Žalobce sice zmiňuje, že peněžitý trest uložený trestním příkazem Okresního soudu v Mladé Boleslavi uhradil, což dokládá též údaj z výpisu z evidence Rejstříku trestů. Je také pravdou, že podle § 69 odst. 3 trestního zákoníku se na pachatele, kterému byl uložen peněžitý trest za jiný trestný čin než zvlášť závažný zločin, hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán nebo bylo od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno. V případě, že by byl žalobci uložen pouze peněžitý trest, by tedy na něj skutečně bylo nutno hledět, jako by nebyl odsouzen. Žalobci však byl vedle peněžitého trestu uložen též trest zákazu činnosti ve výměře jednoho roku, který v době vydání napadeného rozhodnutí vykonán nebyl, a tento trest tedy nebyl zahlazen. Podle § 105 odst. 5 trestního zákoníku přitom platí, že bylo-li pachateli uloženo více trestů vedle sebe, nelze odsouzení zahladit, pokud neuplyne doba pro zahlazení toho trestu, k jehož zahlazení tento zákon stanoví dobu nejdelší. Podle § 105 odst. 6 trestního zákoníku se ustanovení odstavce 5 užije přiměřeně též na případ, kdy pachateli bylo uloženo vedle sebe více trestů, u kterých může podle tohoto zákona nastat účinek, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Za situace, kdy byly žalobci uloženy vedle sebe dva tresty, mohlo dojít k zahlazení celého odsouzení až zahlazením všech trestů. Přitom ani sám žalobce nezpochybňuje, že trest zákazu činnosti v době vydání napadeného rozhodnutí nevykonal. Soud pak nemůže brát v úvahu, že podle žalobce v příštích měsících může požádat o podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu, neboť podle § 75 odst. 1 s. ř. s. je soud vázán skutkovým a právním stavem, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí.
19. Pro naplnění hypotézy § 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců je podstatné pouze pravomocné odsouzení, a to za spáchání úmyslného trestného činu. Pohnutí pachatele nebo okolnosti, které vedly ke spáchání trestného činu, nejsou relevantní. Jak vysvětlil NSS v rozsudku ze dne 13. 2. 2020, č. j. 7 Azs 192/2019-28, toto ustanovení „*správnímu orgánu nedává prostor pro vlastní úvahu o různých aspektech spáchaného úmyslného trestného činu*“ (blíže viz body 24 a 25 citovaného rozsudku). Ke shodnému závěru, tedy že v případě aplikace § 37 odst. 1 písm. a) nehraje žádnou roli povaha ani typová či konkrétní závažnost úmyslného trestného činu, dospěl Nejvyšší správní soud také např. v rozsudku ze dne 24. 9. 2015, č. j. 6 Azs 163/2015-47, bod 21.
20. Žalobce proto nemůže žalovanému důvodně vytýkat, že vycházel pouze z „formálních náležitostí“, nezabýval se osobou žalobce a okolnostmi jeho života, povahou spáchaného trestného činu, skutečností, že trest zákazu činnosti nyní respektuje a dalšími okolnostmi zmíněnými v žalobě, neboť mu k tomu zákon o pobytu cizinců nedává žádný prostor. Žalovaný proto nepochybil, pokud napadené rozhodnutí založil na jednoduchém konstatování, že žalobce byl odsouzen pro úmyslný trestný čin, což potvrzují listiny, které jsou součástí správního spisu (a ostatně ani sám žalobce tuto skutečnost nezpochybňuje).
21. Žalobci lze přisvědčit, že žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí citoval § 274 odst. 1 trestního zákoníku, který vymezuje skutkovou podstatu trestného činu ohrožení pod

vlivem návykové látky, ačkoli podkladem pro závěry o naplnění důvodů pro zamítnutí žádosti podle § 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců byl trestní příkaz, kterým byl žalobce uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí nebo vykázání. Tato skutečnost však nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Citace zmíněného ustanovení trestního zákoníku je v kontextu celého odůvodnění v zásadě nadbytečná. Podstatné je, že žalovaný vycházel z pravomocného trestního příkazu, který v napadeném rozhodnutí jednoznačně identifikoval a podle kterého byl žalobce odsouzen za spáchání *úmyslného* trestného činu, což ani žalobce nezpochybňuje. Trestní příkaz Okresního soudu v Mladé Boleslavi tak byl dostatečným podkladem odůvodňujícím závěrem o naplnění podmínek podle § 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

22. Druhý okruh žalobních námitek se týká posouzení přiměřenosti dopadu rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života. Žalobce vytýká žalovanému, že vůbec nepřihlédl k jeho osobní a rodinné situaci a k probíhajícímu válečnému konfliktu na Ukrajině.
23. V souvislosti s posouzením dopadů do rodinného a soukromého života cizince je třeba zdůraznit, že v případě neprodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty z důvodu spáchání úmyslného trestného činu [§ 44a odst. 11 a § 46e odst. 1 ve spojení s § 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců] provedl obecný test přiměřenosti již zákonodárce, neboť na rozdíl např. od důvodů uvedených v § 37 odst. 2 téhož zákona, nepodmínil aplikaci § 37 odst. 1 posouzením přiměřenosti (viz též § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců). V běžných případech a v obecné rovině lze totiž předpokládat, že spáchání úmyslného trestného činu bude převažovat nad zájmem cizince na nenarušení jeho soukromého a rodinného života.
24. Takový přístup zákonodárce není ojedinělý a týká se řady ustanovení zákona o pobytu cizinců. Pro tyto případy NSS dovodil, že i přes absenci výslovného zákonného požadavku jsou správní orgány povinny s ohledem na mezinárodní závazky vyplývající z čl. 8 Úmluvy výjimečně posoudit přiměřenost zásahu do rodinného a soukromého života cizince, avšak k potenciální aktivaci uvedeného článku **musí cizinec ve správním řízení vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života**. Teprve pak se správní orgán s touto námitkou musí vypořádat (viz např. rozsudky NSS ze dne 12. 12. 2019, č. j. 10 Azs 310/2019-32, bod 13 a judikaturu tam citovanou, nebo ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39, č. 3990/2020 Sb. NSS, bod 15).
25. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce do řízení nevnesl žádná tvrzení či námitky stran nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života. Při seznámení s podklady uvedl, že se „po poradě“ vyjádří ve lhůtě sedmi dnů. Do vydání napadeného rozhodnutí tak však neučinil. V souladu se shora citovanou judikaturou proto nelze žalovanému vytýkat, že do odůvodnění napadeného rozhodnutí nevtělil žádné úvahy stran přiměřenosti zásahu do žalobcova rodinného či soukromého života.
26. Žalobce omlouvá svou pasivitu tím, že mu nebylo dostatečně jasné, co vše má udělat, zmiňuje též určitou jazykovou bariéru. Tuto argumentaci považuje soud za účelovou. Žalobce v průběhu seznámení s podklady pro vydání napadeného rozhodnutí dne 21. 11. 2022 netvrdil, že mu není zřejmé, co je podstatou tohoto úkonu před žalovaným, nezmiňoval ani, že je mu třeba tlumočnicka (kterého by si ale v takovém případě stejně musel zajistit sám), případně že nerozumí listinám, které byly podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí. Soud se v tomto ohledu ztotožňuje s vyjádřením žalovaného, že prakticky veškeré listiny a

zejména stěžejní podklad, kterým je trestní příkaz Okresního soudu v Mladé Boleslavi, musely být žalobci dobře známy. Nadto žalovaný po žalobci nežádal, aby se k podkladům vyjádřil ihned. Naopak přijal, že se žalobce vyjádří do sedmi dnů od seznámení se s podklady, a to po poradě. Je tedy současně zjevné, že i kdyby si žalobce nebyl jist, co se po něm žádá, případně, jaký je význam podkladů pro rozhodnutí, měl dle svých vlastních tvrzení příležitost celou záležitost konzultovat a v dostatečné době na tyto podklady reagovat. Žalobcova procesní práva tedy v tomto ohledu nebyla nijak zkrácena.

27. Soud pak na tomto místě připomíná, že role správních soudů je primárně přezkumná, nikoli nalézací. Žalobce samozřejmě může v žalobě proti rozhodnutí správních orgánů uplatnit právní argumentaci, kterou neuplatnil v řízení před správními orgány. To v dané věci učinil, pokud namítal, že se žalovaný měl zabývat přiměřeností napadeného rozhodnutí (a soud se s touto argumentací shora vypořádal). Účelem soudního řízení správního však není zcela nově nalézat skutkový stav, a umožnit tím účastníkům řízení „dohánět“ jejich pasivitu ve správním řízení. Tím by soud nepřipustně nahrazoval činnost správního orgánu, a postupoval tak v rozporu s principem dělby moci. Soud tedy v žalobcově věci nemohl sám zcela nově nalézat skutkový stav týkající se jeho soukromého a rodinného života, netvrdil-li žalobce stran této otázky nic ve správním řízení.
28. Soud nicméně nad rámec nutného konstatuje, že i v případě, kdy by existence (i intenzivního) žalobcova rodinného a soukromého života v České republice byla řádně tvrzena a prokázána ve správním řízení, nemohla by tato skutečnost sama o sobě vést k vyhovění jeho žádosti.
29. V rozsudku ze dne 8. 8. 2022, č. j. 4 Azs 138/2022-46, který se také týkal neprodloužení zaměstnanecké karty, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že pokud cizinec prokazatelně nesplňuje účel pobytu, nemůže spoléhat na institut soukromého a rodinného života. Navázal tak na rozsudek ze dne 27. 3. 2020, č. j. 5 Azs 320/2019-38, podle kterého je „[v]ždy je nutno posuzovat okolnosti konkrétního případu, zde především účel pobytového oprávnění. Pokud stěžovatelka v daném případě prokazatelně nesplňuje účel pobytu, nemůže spoléhat na institut soukromého a rodinného života. V daném případě stěžovatelka účel pobytu neplnila, prodloužení jejího pobytového oprávnění pouze z důvodů soukromého a rodinného života by vedlo ke zcela absurdnímu důsledku. Zákonné podmínky pro prodloužení pobytového oprávnění založené na účelu pobytu – výkonu podnikatelské činnosti – by byly zcela liché, resp. k prodloužení pobytového oprávnění by postačovalo bez dalšího zohlednění soukromého a rodinného života; takový postup zákon zcela jistě neumožňuje a ani nezamýšlí“ (shodně rozsudek ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 213/2017-34). Obdobně v rozsudku ze dne 17. 8. 2022, č. j. 10 Azs 348/2020-33, NSS zdůraznil, že je třeba respektovat „i znění a smysl zákona, který stanoví pro získání pobytových oprávnění určité podmínky. NSS proto současně ve své judikatuře dodává, že udělení pobytového oprávnění (tím více trvalého pobytu, který představuje pobytové oprávnění nejvyšší) v situaci, kdy žadatel nesplňuje základní podmínky stanovené zákonem o pobytu cizinců, nelze odůvodnit pouhým odkazem na ochranu jeho soukromého a rodinného života“ (viz bod 13 a judikaturu tam citovanou).
30. Jak opakovaně konstatoval Evropský soud pro lidská práva (dále též „ESLP“), smluvní státy Úmluvy jsou podle mezinárodního práva zásadně oprávněny samy stanovit podmínky vstupu cizinců na své území a pobytu na něm (srov. např. rozsudky ze dne 28. 5. 1985, *Abdulaziz, Cabales a Balkandali proti Spojenému království*, stížnosti č. 9214/80, 9473/81 a 9474/81, bod 67, nebo ze dne 21. 10. 1997, *Boujlifa proti Francii*, stížnost č. 25404/94, bod 42). Úmluva cizincům rovněž nezaručuje právo na vstup nebo pobyt v určité zemi.

Smluvní státy tak nejsou povinny umožnit cizinci usadit se na jejich území (srov. např. rozsudek velkého senátu ze dne 3. 10. 2014, *Jeunesse proti Nizozemsku*, stížnost č. 12738/10, bod 103).

31. Článek 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich společného pobytu a umožnit jim přenést si jejich rodinný život na území daného státu. Z judikatury ESLP vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné a mnohdy nestačí ani to, že cizinec v daném státě delší dobu žije a má tam rodinný nebo soukromý život (viz např. rozsudek ze dne 6. 2. 2001, *Bensaid proti Spojenému království*, stížnost č. 44599/98, viz také např. rozsudek NSS ze dne 13. 2. 2019, č. j. 5 Azs 276/2016-48, body 21 a 22, či výše zmíněný rozsudek č. j. 1 Azs 205/2018-25, bod 24). Z čl. 8 Úmluvy proto nelze dovodit povinnost respektovat volbu žalobce ohledně země společného pobytu jeho rodiny.
32. Především pak čl. 8 ani jiné ustanovení Úmluvy nezaručuje právo na udělení konkrétního typu povolení k pobytu, pokud řešení nabízené vnitrostátními orgány umožňuje dotčenému jednotlivci bez překážek vykonávat jeho právo na respektování soukromého a rodinného života (srov. rozsudek ESLP ze dne 13. 10. 2016, *B.A.C. proti Řecku*, stížnost č. 11981/15, bod 35). Tento závěr převzal ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud (viz např. rozsudek ze dne 29. 12. 2022, č. j. 3 Azs 238/2022-41).
33. V již zmíněném rozsudku č. j. 6 Azs 163/2015-47 Nejvyšší správní soud poukázal také na to, že „povolení k dlouhodobému pobytu [kterým je i zaměstnanecká karta] je omezeno dobou, na kterou bylo vydáno, a uplynutím této doby pozbývá samozřejmě platnosti; nelze pak logicky hovořit o ochraně nějakých nabytých práv nebo oprávněných zájmů, neboť jejich trvání bylo časově podmíněno. To neznamena, že by byla vyloučena aplikace ústavního principu přiměřenosti zásahů do ústavně garantovaných základních práv nebo svobod, např. do práva na respektování soukromého a rodinného života podle čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, resp. čl. 8 [Úmluvy], případně do jiných základních práv. Těžko však hovořit o základním právu v souvislosti s neprodloužením povolení k dlouhodobému pobytu; s tím musí každý cizinec počítat. Je-li následně – v důsledku povinnosti opustit území státu – ve hře obrožení nějakých základních práv (např. práva na život, práva nebýt podroben mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, nebo koneckonců i práva na respektování soukromého a rodinného života), slouží k jejich ochraně jiné právní prostředky (poskytnutí mezinárodní ochrany, jiné pobytové tituly, např. za účelem strpění pobytu pro existenci překážek vycestování atp.)“ (body 23 a 24, zdůraznění doplněno).
34. Soud souhlasí s žalovaným, že situaci žalobce lze adekvátně řešit prostřednictvím víza za účelem strpění podle § 33 zákona o pobytu cizinců. Zachování zaměstnanecké karty tudíž není jediným prostředkem, kterým je možné zachovat právo žalobce na rodinný a soukromý život (a zároveň je toto vízum způsobilé zabránit případné vážné újmě, která by žalobci mohla hrozit v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině, k tomu viz dále). Vzhledem ke zjevnému nesplnění zákonných podmínek pro zachování zaměstnanecké karty [§ 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců] je plně postačující, pokud k zachování žalobcových základních práv účinně slouží jiný (byť nižší) pobytový titul, zejm. vízum za účelem strpění.
35. Prostřednictvím víza za účelem strpění lze přitom řešit nejen společné soužití žalobcovy rodiny, ale i ochranu před nebezpečím, které by mohlo žalobci hrozit v souvislosti s válečným konfliktem probíhajícím na Ukrajině. K takovému závěru dospěl Nejvyšší správní soud např. v již

zmíněném rozsudku č. j. 3 Azs 238/2022-41, nebo rozsudku ze dne 18. 11. 2022, č. j. 3 Azs 235/2022-27.

36. V citovaných rozsudcích Nejvyšší správní soud připomněl obsah závazku *non-refoulement*, který vyplývá mimo jiné z čl. 2 a 3 Úmluvy. Tím je povinnost České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, skutečné hrozbě vážné újmy na životě či zdraví nebo újmě způsobené mučením či nelidským nebo ponižujícím zacházením či trestáním, a to například tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.
37. Podle rozsudku č. j. 3 Azs 235/2022-27 ani uložení povinnosti vycestovat ve stanovené lhůtě z území ČR, spojené se zrušením povolení k trvalému pobytu, samo o sobě není v rozporu se závazkem *non-refoulement*. „Stěžovateli se touto povinností neukládá navrátit se do země původu, nýbrž ‚jen‘ vycestovat z území ČR. Dostát závazku *non-refoulement* lze přitom například i navrácením cizince do bezpečné třetí země. [...] V posuzované věci má stěžovatel k dispozici účinné prostředky, jak výkonu takové povinnosti po dobu trvání důvodů znemožňujících jeho vycestování zabránit.“ Nejvyšší správní soud dodal, že s uložení povinnosti vycestovat je spjata udělení výjezdního příkazu, který v souladu s § 17 písm. d) zákona o pobytu cizinců opravňuje cizince k pobytu na území po dobu jeho platnosti. Stěžovatel může v této lhůtě iniciovat řízení, v nichž bude zohledňována právě nemožnost jeho vycestování.
38. Argumentem *a fortiori* je tudíž nutno dospět k závěru, že porušením závazku *non-refoulement* není ani uložení povinnosti vycestovat ve stanovené lhůtě z území ČR, která by byla důsledkem neprodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu ve formě zaměstnanecké karty. Žalobce může žádat o zvláštní formy ochrany v podobě víza ke strpění pobytu nebo případně i doplňkové ochrany. Soudu je přitom z úřední činnosti známo, že občanům Ukrajiny, kteří nesplňují podmínky pro udělení dočasné ochrany podle zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a dalších souvisejících předpisů, je z důvodu válečného konfliktu na Ukrajině udělováno vízum za účelem strpění z důvodu existence překážky vycestování ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců (viz např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 5. 1. 2023, č. j. 45 A 3/2022-57, nebo ze dne 26. 1. 2023, č. j. 57 A 3/2022-36).
39. Ostatně Ústavní soud nedávno rovněž konstatoval, že „zrušení povolení k přechodnému pobytu představuje podstatně menší zásah do práv cizinců než v případě jejich vyhoštění, neboť není spojeno se zákazem pobytu na území ČR. Stěžovatelka může usilovat o získání jiného pobytového oprávnění na území ČR. Správní orgány i soudy přílehlavě poukázaly na to, že například může podat žádost o udělení víza k pobytu nad 90 dní za účelem strpění jejího pobytu na území ČR podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, tedy z důvodu, že jí ve vycestování brání překážka na její vůli nezávislá.“ (usnesení ze dne 3. 5. 2022, sp. zn. I. ÚS 7/22).
40. Žalobce tedy má k dispozici právní prostředky zajišťující, že nedojde k jeho bezodkladnému vycestování do země původu, a tudíž ani k porušení základních práv (ať již zaručených čl. 2 a čl. 3 nebo čl. 8 Úmluvy), které by s nuceným vycestováním do země původu mohlo být spojeno. Jinými slovy, jediným řešením žalobcovy situace z hlediska dodržení mezinárodněprávních závazků ČR, včetně Úmluvy, není nutně pouze zachování platnosti zaměstnanecké karty. V situaci, kdy žalobce svým trestněprávním jednáním zapříčinil, že nesplňuje zákonné podmínky pro toto pobytové oprávnění, bylo její zrušení v souladu se

zákonem.

41. Nelze pak přisvědčit názoru žalobce vyjádřenému v replice, že zamítnutí jeho žádosti a neprodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty je zbytečným formalismem. Různá pobytová oprávnění zakotvená v zákoně o pobytu cizinců jsou vydávána k přesně vymezeným účelům. Nesplňuje-li žalobce podmínky pro udělení zaměstnanecké karty, není možné, aby v České republice pobýval na jejím základu, protože (alespoň teoreticky) splňuje podmínky pro udělení jiného pobytového oprávnění, které odpovídá právě jeho situaci a zajišťuje též dodržení mezinárodněprávních závazků České republiky vůči žalobci.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

42. Soud neshledal žalobu důvodnou a nezjistil ani žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout z úřední povinnosti, proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Dokazování soud neprováděl, neboť veškeré skutečnosti podstatné pro rozhodnutí ve věci zjistil ze správního spisu a žalobcem předložené listiny (čestné prohlášení zaměstnavatele, posudek zaměstnance, manželčinu pracovní kartu, synův rodný list, potvrzení o hypotečním úvěru) považoval za nadbytečné. Žalobce jimi totiž hodlal prokázat skutečnosti, které nejsou z hlediska naplnění důvodu pro zamítnutí jeho žádosti podstatné (chování žalobce po trestním odsouzení), či skutečnosti týkající se žalobcova soukromého a rodinného života, kterými se soud, jak vysvětlil výše, nemůže zabývat, resp. i případné prokázání těchto skutečností by nemělo vliv na závěr o nesplnění podmínek pro vyhovění žalobcově žádosti, a tedy o zákonnosti postupu žalovaného.
43. O nákladech řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť nebyl procesně úspěšný. Procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. dubna 2023

Shodu s prvopisem potvrzuje: V. N.

Mgr. Jan Čížek, v.r.
předseda senátu